

KrøderbaneNytt

Nr. 3/2026 - september 2026

Utgitt av Norsk Jernbaneklubb, driftsavdeling
Krøderbanen. Vestsidenveien 4, 3535 Krøderen
Org. nr. 996 366 243
Konto nr.: 2480.05.102868
www.kroderbanen.no

Ansvarlig redaktør: Henrik B. Backer
Dagfinn Lunner, redaktør
e-post: dagfinn.lunner@gmail.com
Tlf.: 99 52 74 50

Tegning: Geir Helgen

KrøderbaneNytt er først og fremst et elektronisk informasjonsskrift, og det sendes ut pr e-post. Medlemmer som ikke har e-post får det tilsendt i papirversjon. Meld fra om din e-post adresse.

Frivillig i 50 sesonger på Krøderbanen

Av Dagfinn Lunner

Nystrøkne antimakassarar settes opp av Elisabeth Ruud Nøkleby i dronning Mauds vogn (Ao 990) som for anledningen var innleid til Krøderbanens 150 års jubileum. Foto: Dagfinn Lunner

Elisabeth Ruud Nøkleby markerte at hun har vært frivillig på banen i 50 sesonger ved å invitere aktive ved banen til selskap. Vi som kjenner Elisabeth vet at det da ikke er mangler i serveringstilbudet. En fin ettermiddag ble det på terrassen i «slottet» som vi kaller det.

Det begynte i 1977. Hennes mor Olava og far Olaf var aktive i skolemusikken og de hadde ansvaret for vaffel og kaffeserveringen på Krøderen stasjon da veteranogkjøringene startet opp. Elisabeth kom raskt med i dette arbeidet, og Olavavaflene er etter hvert blitt et begrep. Oppskriften holder hun godt til brystet.

I tillegg til lærerjobben der Elisabeth fikk ta seg av de minste elevene hadde hun tid til Krøderbanen.

Tre gutter har hun også oppfostret og sammen med ektemannen Erik er alle med og drar lasset på Krøderbanen. Salg og servering har vært Elisabeths greie, og i museumsbutikken KOAS holder hun orden.

Elisabeth har alltid sørget for oss frivillige på banen. Om det ikke var i matveien så kunne hun hjelpe til med å legge ut bukser og sy på vester som var blitt for trange, og hvis du trengte trøst og omsorg så kunne hun også bistå med det.

Jeg har samarbeidet med Elisabeth om mange spesialoppdrag vi har hatt på Krøderbanen gjennom årene. Vi får det til har vært et fast motto, og andre trofaste medarbeidere har også trådt til.

Nostalgitoget som vi kjørte med spisevogn fra Oslo S til Krøderen og tilbake en lørdag hvert år i 9 år fra 1989 til 1997 var en stor utfordring. En gang fikk vi klage på desserten som var av typen billig «hotell karamellpudding» som du kan kjøpe i meters lengder. Da bestemte Elisabeth at vi heretter skulle lage sherryfromarsj, og dermed var det ingen lenger som klaget på desserten.

Elisabeth er en stor ressurs for Krøderbanen. Hun er en bestemt dame som vet hvordan hun vil ha det, og det har vi frivillige lært og tar det til oss.

Elisabeth ønsker seg et nytt kjøkken på Krøderen stasjon og Buskerudmuseene er kjent med dette.

KrøderbaneNytt gratulerer med 50 års innsats og ønsker lykke til videre.

Driftsbestyrerskifte

Kristian Ruud Nøkleby er av driftsutvalget 5.9.26 konstituert som driftsbestyrer etter at Linda Kjeldaas trakk seg som driftsbestyrer. Konstitueringen gjelder fram til årsmøtet i 2027.

Nytt fra seksjonslederen på Krøderbanen

*Av Stein Rudi Austheim
Seksjonsleder for Krøderbanen og Hallingdal Museum*

Da er enda en sesong ferdig, tusen takk til alle som har stilt opp hittil i år. Sommeren har vært bra besøkt og vi har fått mange flotte tilbakemeldinger fra besøkende, ekstra stas har det vært å ha 411 i bruk på banen.

Lokomotivstall på Kløftefoss

Noen har sikkert sett at det ikke har vært så mye aktivitet i byggingen av lokstallen, grunnen har vært at vi har ventet på forskalingsjern, den skal nå være på plass og vi kan starte arbeidet, bygget vil stå klart til neste år. Vi har bare penger til å få opp bygget, så el-arbeid og andre ting må vi ta etter hvert. Men lokstallen står nå foran i køen i forhold til få det ferdig med lys og EL.

Hæhre plo

Signalanlegget på Hæhre er i full gang, mye blir bygget andre plasser, men en starter nå denne uken med å arbeide på Hæhre. Dette anlegget skal stå ferdig i år. Opplæring i bruk av anlegget vil komme til våren.

Vikersund prosjektet

Vi hadde befaring med Bane Nor i Vikersund ang. svingskiva denne måneden og der fikk vi godkjenning til å gå videre med arbeidet. Det betyr at vi nå kan begynne å bruke penger på prosjektet. I januar vil jeg be Multi Consult om å begynne tegne anlegget slik at vi får det inn i kart og kan sende det inn byggesøknad. Så vil vi etter det få det ut på anbud slik at vi får en pris på byggingen. Mye av grunnjobben med søknader og slikt er gjort så vi er i god driv.

Billettrykkeriet

Vi har ute på anbud nå bygging av nytt trykkeri, dette skal stå ved stasjonsområdet ved Kløftefoss. Vi skal i samme omgang bygge en skogspark rundt slik at vi får et naturlig samlingspunkt på Kløftefoss til glede for våre besøkende og lokalbefolkning. Her skal det bli benker og grusganger og Endre er i gang med å få til formidlingsopplegg. I bygget blir det også bygget toalett og handikapttoalett.

Damplok nr. 252

Tenderen til lok 252 er i slutfasen og våre ansatte har hatt god driv på prosjektet, sammen med Odd Arne skal vi nå få utredet tilstanden på kjelen. Målet er å ha dette prosjektet klart til neste år slik at vi kan begynne å søke etter penger så vi får startet arbeidet. Ramma er 3D scannet så den er godkjent til videre bruk.

Statsbudsjettet for 2027

Som dere skjønner så er det mye som skjer og mer skal skje. Jeg vil til neste år søke om midler fra post 72 så vi kan fortsette arbeidet med restaurering av våre bruer. Dette er et arbeid vi er godt i gang med og som er viktig.

Ønsker alle en fin høst videre.

Handicapvogn BCZo 31 skal inn i verkstedet i vinter

Vi leser i referat fra driftsutvalgets møte 22.09.26 at handicapvogn BCZo 31 skal tas inn i verkstedet for en mulig istandsetting.

For at den skal tilfredsstillende krav til sikkerhet må rullestolheisene være i orden. Henrik B. Backer opplyser at vi har funnet ut at leverandøren av rullestolheisen ennå finnes.

Konduktørene Knut Brænden og Jan Tore Hylle betjener rullestolheisen for en medtrafikkant.

Foto: Ca. 1995. Dagfinn Lunner

Husk helgene med vegetasjonsrydding

Huggehelgene avholdes 10.-11. og 24.-25. oktober. Avgang Krøderen 09:00. Meld deg på til Alexander Westerlund, e-post: alexwestprivat@gmail.com SMS/telefon: 993 67 886

Jernbanemuseets venner på tur med Krøderbanen

Styreleder i Jernbanemuseets venner Jim Hagen Warp forteller til KrøderbaneNytt at de var veldig fornøyd med besøket på Krøderbanen 12. september 2026.

De kom i eget tog, det såkalte stålvognstoget med el lok 13.2142 i front, til Vikersund. Her var det overgang til Krøderbanens tog, og de 100 personene som hadde bestilt lunsj om bord fikk dette servert fra Krøderbanens cateringavdeling.

Krøderbanens tog gikk med lok 411. På Krøderen fikk de også se oppfyrt lok 225 som skulle gå i tog søndagen etter.

E-post adresse for bestilling av sportilgang

Her en ny e-postadresse som brukes når sportilgang skal bestilles:

sportilgang.kroderbanen@njk.no

240 timer lagt ned i banearbeids- uken 2026

Pakkespadene har fått en hvil.

Foto: Odd Håkon Johansen

Nesten 100 sviller er blitt skiftet ut og 600 dogg har blitt slått ned med kraftige sleggeslag på Kløftefoss stasjonsområde. Ny grus er etterfylt med etterfølgende pakking.

Banearbeidsuken er etter hvert blitt en tradisjon og i år deltok i tillegg til frivillige i Norsk Jernbaneklubb også ansatte i Buskerudmuseene.

Dugnadsleder Odd Arne Lyngstad er fornøyd med årets arbeid.

Fortsatt noen dårlige telegrafstolper langs Krøderbanen

Foto: Dagfinn Lunner

Det er fortsatt noen dårlige telefon- og telegrafstolper på Krøderbanen.

I alle år har stolper som har stått i jorden blitt prioritert, men og nå undersøkes stolper som står med fjellfeste. Denne fra Syslebakken, km. 105,3.

Ny stolpe er satt opp med hjelp av Trond Rørvik i BM

De kommer hvert år

Av Dagfinn Lunner

Theodor og Mathias kjører årlig en tur med Krøderbanen.

Av Dagfinn Lunner

Jeg har vært konduktør i flere av togene våre i sommer og det er påfallende mange barn som er forventningsfulle, imponert og begeistret over hva de kan oppleve på Krøderbanen. Theodor og Mathias fra Asker kjører årlig en tur med Krøderbanen.

Mor til gutta, Hanne Elise, sier til KrøderbaneNytt at det har blitt en fast tradisjon. Min mann og jeg hadde aldri reist med Krøderbanen før - så jeg må egentlig takke min eldste sønn Theodor (10 år) fordi det var han som fikk interessen for damplokomotiv da han var seks år. Mathias (8 år) synes også det er veldig stas.

Krøderbanen er en fantastisk opplevelse for både store og små!

Slangebrudd i tog på linjen

Kristian R. Nøkleby viser hvor bruddet fant sted.

I ett av søndagstogene på ferd mot Vikersund ble det plutselig bråstopp ved at samtlige bremses i toget gikk på. Hadde noe brukt nødbremsen var første tanke? Togfører Jim Hagen Warp og fyrbøter Kristian Ruud Nøkleby visiterte straks toget for å finne ut hva som hadde skjedd.

De fant at klemmen som holder hovedledningsslangen til mundstykket hadde løsnet på en av vognene. Dermed falt trykket i hovedledningen og det ble fullbrems som det skal gjøre i slike tilfeller. Etter en rask utbedring var toget i gang igjen mot Vikersund.

Det er relativt sjelden at slike hendelser eller regelrett slangebrudd oppstår.

En liten katastrofe

På en av kjøresøndagene i sommer var en av reisende så uheldig å miste mobiltelefonen i vinduskarmen og tenkte med en gang at nå er den fortapt for alltid.

Hendelsen som fant sted i vogn 220 ble meldt til togfører som intet kunne gjøre der da. Olaf Bjerknes tok tak i saken dagen etter ved å åpne inspeksjonsluken i teakpanelen, og der lå telefonen med en masse ubesvarte anrop.

Eieren ble ringt opp og meddelt at den er blitt funnet og tok imot den med stor glede.

Registrering av frivillig arbeid

Tjenestekontoret ved Jonas Brenli skriver til KrøderbaneNytt:

Alle timer som er ført opp på tjenestelistene med fra- og til-tidspunkter, blir automatisk meldt inn som frivillige timer. Samme med timer i lokstalltjeneste, der blir det meldt inn fast antall timer. Alle andre timer utover dette, og annet arbeid som blir gjort, må meldes inn av de enkelte, eller av noen som melder på vegne av andre.

Av timer for 2026, så har jeg ikke fått lagt inn det fra sommeren dessverre enda. Jeg skal ta litt og litt i løpet av høsten, da det er mye jobb og mye manuell plotting. Skal sende hvor mye vi har så langt i 2026 når jeg er ferdig med høstferie, og hva tallet for 2025 ble.

Bruk av signaltelegrafen

Signalklokke som benyttes på Krøderbanen.

Erfaring tilsier at slaghammeren må få tid til å gå tilbake før den skal gi et nytt slag i signalklokken. Vent derfor litt før du sender neste signal på signalnøkkelen. Hvis du er for rask kan mottakerstasjonen ha vansker med å oppfatte signalet.

Tormod Snekkermoen sier til telegrafmesteren at bevegelige deler kan smøres med en lett olje.

Evas bruktbutikk med nogo attåt på Snarum

Eva åpner butikken når togene på Krøderbanen kjører. De to første helgene i september var det tog til Snarum med opphold, og flere av de reisende tok turen over til Eva.

Kanskje Krøderbanen burde hatt et litt lenger opphold?

Siden vi alltid kjører tog mellom Sysle og Snarum på 17. mai kjøpte stasjonsmesteren på Snarum likegodt inn disse to flaggene til å ha på ventebordet.

Eva selger også kaffe og vafler og det hender hvis du er en god kunde får kaffe på kjøpet.

Selv administrasjonen må ut i grusen

Foto: Dagfinn Lunner

I forbindelse med svillebytte i en sporveksel på Krøderen stasjon deltok selv museumspedagog Endre Opheim i spikring og pakking av spor.

Han forteller til KrøderbaneNytt at han trener regelmessig og dermed har litt bakgrunn for å delta i dette fysisk tunge arbeidet.

Besøk på Miland, Montørstasjon

Av Endre Opheim

Gaver fra lageret til Telenors kulturarv.

Krøderbanens telefon- og telegrafavdeling fikk anledning til å komme inn på lageret til Telenors kulturarv på Miland i Telemark som egentlig er en gammel montørstasjon.

Der var det mye linjemateriell som er relevant for Krøderbanen, Vi fikk blant med oss hjem et koblingsskap, 3 topp isolatorer, nedføringskroker og barduneringsmateriell og loddetinn for loddning av linjetråd.

En eske med lynavledersikringer som er av samme type som vi benytter kom også med til

Krøderbanen. Vi fikk også tilbud om å overta isolatorer, men der er vi selv dekket for lang tid framover. De hadde også et stort utvalg av telefonjern.

Alt i alt var det interessant å få komme inn på dette lageret. Vi takker for materiellet.

Modellbyggeren fornøyd med mj-anlegget på Krøderen

Svein Ove Johansen var innom i sommer for å se om modellene av Krøderen og Sysle stasjoner fortsatt sto på anlegget. Det gjorde de og han var fornøyd med å se igjen modellene sine etter ombygningen.

Som gave hadde han med seg en G3 vogn til anlegget.

Personvogner under restaurering

Av Henrik B. Backer

BCo 108:

BCo 108 forlater Krøderen og plasseres i Magasinhallen på Kløftefoss. Der skal all innvendig maling og lakking fullføres i løpet av vinteren. Det benyttes linoljemaling med naturpigment og linoljebasert lakk, som tilsvarer produktene som ble benyttet da vognen var i drift.

BCo 108 avdukes på Krøderen. Her ser vi Per Kjeldaas og Olaf Bjerknes i arbeid med å ta av presenningene
Foto: Henrik B. Backer

Endeparti i BCo 108 med lakkert eik
Foto: Henrik B. Backer

Tredjeklassekupè under oppmaling. Her skal veggene eiketreådres
Foto: Henrik B. Backer

Personvogn Co 195 (billigboggien)

I Co 195 er snekkerarbeidene for det meste helt ferdig. Innvendig gjenstår sparkling og maling, som er en nokså omfattende greie. Utvendig er det en del arbeid med å renovere plattformrekkverkene og sette i stand grindene.

På taket skal det monteres avtrekk til parafinlampene og ventiler. Om noen har lyst til å engasjere seg i dette, ta kontakt!

Treplattformer

Treplattformene på Kløftefoss og Sysle er blitt oljet med bryggeolje fra Møretyri. Denne består av 60 % linolje og 40 % tretjære, og bidrar til å forlenge levetiden til trematerialene.

Til neste år skal plattformen på Snarum oljes.

Fra gammel tid Lokale nyheter for 100 år siden

Buskerud Blad 29. juli 1926

Avisen skriver om at Sperillbanen ble åpnet 2. august 1926.

De skriver at banen er 24,2 km lang og at den er bygget for bredt spor etter klasse III som Valdresbanen. Minste kurveradius er på 180 m og største stigning er 20 o/oo. Den er utstyrt med 30 kg. skinner.

Banen går ut fra Hen stasjon og ender opp ved innsjøen Sperillens søndre ende, og som kjent fikk denne stasjonen navnet Finsand.

Det er mellomstoppesteder ved Hallingby, Somma og Ringmoen, og alle er utstyrt med gjennomgående frilastespor. Mellomstoppestedene forutsettes betjent av en baneformanns eller banevokters hustru.

Banen har ingen kryssningsstasjoner og den er da ikke utstyrt med telegraf. Kun en dobbeltrådet

telefonlinje er montert opp på rikstelegrafens stolperekke.

Valdres Tindende skriver 3. august 1926 at det var åpningsmiddag på Glatvedt hotell på Hønefoss.

Menyen var: Postei, oksehalesuppe. Avkokt ørret med agurksalat. Lammesadel med grønnsaker, Frukt, is, kransekake og mokka. Vin: champagne, madeira, rødvin, farris og portvin.

Redaktøren opplyser:

Persontrafikken ved Sperillbanen ble lagt ned 1. juni 1. 1933 og godstrafikken 1. august 1957.

Trafikkstatistikk 2026 for Krøderbanen – søndager i juni, juli og august

Av Anders Linnerud

29.09.26

Dag	Tog 126 Krøderen 10.30	Tog 531 Kløftefoss1 1.00	Tog 127 Vikersund 12.00	Tog 532 Krøderen 12.30	Tog 128 Krøderen 14.50	Tog 535 Kløftefoss 15.12	Tog 129 Vikersund 16.15	Tog 536 Krøderen 17.50	Sum 2026
28.6	42	6	118	5/0	91	4	17	--	288
5.7	106	10	216	11/0	123	0	22	62*	561
12.7	84	0	272	29/16	143	5	34	54	650
19.7	114	8	250	8/0	151	0	25	--	564
26.7	104	5	310	25/0	223	5	52	--	749
2.8	40	12	126	29/0	92	0	14	--	342
8.8	232	--	471	--	231	--	11	--	945
9.8	202	--	482	--	318	--	31	--	1033
16.8	55	13	261	3/3	175	0	29	56	595
23.8	62	--	142	--	77	--	15	--	627**
30.8	83	2	190	0/1	112	0	27	70	486
Sum									6840

Togene 126 - 129 er damptog. Togene 532 - 536 er motorvogntog.

I tillegg kommer motorvognavgangen mellom Snarum/Kløftefoss og Krøderen:

- Tog 533 fra Snarum/Kløftefoss: 0/59, 0/61, 16/94, 0/116, 0/107***, 0/52****, 3/3 og 1/1.

Reisende i tog 533 fra Kløftefoss er allerede inkludert i tallet for togene 127, mens returreisende fra tog 532 fra Krøderen er lagt til totalsummen.

*) 24 fra Krøderen, 62 fra Sysle. 38 kjørte veteranbuss Krøderen Sysle på grunn av busstans.

) 45 i buss + 62 i motorvogna *) 2 i buss + 50 i motorvogna

Skumringstoget lørdag 22. august hadde 118 reisene til Sysle og 116 reisende på returen.

(**) På stordriftsdagen 23. august reiste til sammen 331 med ekstratogene.
Dette er inkludert i summen for denne dagen.

Rundturen «Tog, båt og eventyr»: 70 (5.7), 55 (12.7), 72 (16.8) og 71 (30.8), til sammen 268.
Rundturen «Fjordcruise og damptog»: 36 (5.7), 22 (12.7), 32 (16.8) og 16 (30.8), til sammen 106.
Reisende på rundturene er inkludert i telletallene for togene.

Høsttog mellom Krøderen og Snarum i september

Dag	Tog 542 Krøderen 11.30	Tog 543 Snarum 12.25	Tog 544 Krødere n 13.30	Tog 545 Snarum 14.25	Sum
6.9	40	50	59	65	214
13.9	27	47	63	45	182

Så langt i år har vi registrert 6840 reisende i søndagstogene i juni, juli og august. I samme periode i fjor hadde vi 6192 reisende. Det gir en økning i trafikkallene på 10%. Tar vi med de til sammen 396 reisende med høsttogene (som ikke ble kjørt i fjor), blir økningen for de åpne kjøringene på 17%.